

МОНГОЛ УЛСЫН
ЭРҮҮЛ МЭНДИЙН САЙДЫН
ТУШААЛ

2019 оны 06 сарын 21 өдөр

Дугаар А/294

Улаанбаатар хот

Журам батлах тухай

Монгол Улсын Засгийн газрын тухай хуулийн 24 дүгээр зүйлийн 2, Эмнэлгийн тусламж, үйлчилгээний тухай хуулийн 11 дүгээр зүйлийн 11.3 дахь заалтыг үндэслэн ТУШААХ нь:

1. Түргэн тусламжийн үйлчилгээг зохион байгуулах үлгэрчилсэн журмыг нэгдүгээр, Түргэн тусламжийн үйлчилгээнд хэрэглэгдэх эм, багаж, хэрэгсэл, тоног төхөөрөмжийн жагсаалтыг хоёрдугаар, Болзошгүй гамшиг, олныг хамарсан ослын үеийн эрэмбэллийн зааврыг гуравдугаар хавсралтаар тус тус баталсугай.

2. Тушаалыг хэрэгжүүлэх бэлтгэл ажлыг хангаж, батлагдсан төсөвт багтаан хэрэгжилтийг зохион байгуулж ажиллахыг тусгай зөвшөөрөл бүхий түргэн тусламжийн төв, сум, тосгоны эрүүл мэндийн төв, өмчийн бүх хэлбэрийн нэгдсэн эмнэлэг, төрөлжсөн мэргэшлийн эмнэлэг, тусгай эмнэлгийн дарга, захирал нарт даалгасугай.

3. Тушаалын хэрэгжилтийг зохицуулж ажиллахыг Эмнэлгийн тусламжийн газар /М.Баттүвшин/, Эрүүл мэндийн хөгжлийн төв /Д.Ганцэцэг/, Нийслэлийн эрүүл мэндийн газар /Л.Төмөрбаатар/-т тус тус үүрэг болгосугай.

4. Тушаалын хэрэгжилтэд хяналт тавьж ажиллахыг Хяналт-шинжилгээ, үнэлгээ, дотоод аудитын газар (Я.Амаржаргал)-т даалгасугай.

САЙД

Д.САРАНГЭРЭЛ

081413

Эрүүл мэндийн сайдын 2019 оны
06 сарын 24-ны өдрийн 11/ дугаар
тушаалын нэгдүгээр хавсралт

ТҮРГЭН ТУСЛАМЖИЙН ҮЙЛЧИЛГЭЭГ ЗОХИОН БАЙГУУЛАХ ҮЛГЭРЧИЛСЭН ЖУРАМ

НЭГ. ЕРӨНХИЙ ЗҮЙЛ

- 1.1 Гэнэтийн цочмог өвчин, эмгэг, осол гэмтэл, хордлого, жирэмсэн, төрөх, амь тэнссэн үед эмнэлгийн тусламж, үйлчилгээг газар дээр нь болон тээвэрлэх явцад үзүүлж, эмнэлэгт хүргэх үйлчилгээг түргэн тусламжийн үйлчилгээ гэнэ.
- 1.2 Түргэн тусламжийн үйлчилгээг үйлчлүүлэгчид хамгийн ойр байгаа тусгай зөвшөөрөл бүхий түргэн тусламжийн төв, сум, тосгоны эрүүл мэндийн төв, өмчийн бүх хэлбэрийн нэгдсэн эмнэлэг, төрөлжсөн мэргэшлийн эмнэлэг, тусгай эмнэлэг үзүүлнэ.
- 1.3 Түргэн тусламжийн үйлчилгээг яаралтай тусламжийн чиглэлээр мэргэшсэн эмнэлгийн мэргэжилтэн болон тухайн чиглэлээр сургагдсан эрүүл мэндийн бусад ажилтнаас бүрдсэн баг холбогдох эмнэлзүйн заавар, удирдамжийг баримтлан үзүүлнэ.
- 1.4 Эрүүл мэндийн байгууллага нь түргэн тусламжийн үйлчилгээ үзүүлэх журмыг энэхүү журам болон холбогдох бусад хууль, эрх зүйн хүрээнд тусламж, үйлчилгээнийхээ өвөрмөц онцлогт нийцүүлэн баталж, мөрдөж ажиллана.
- 1.5 Түргэн тусламжийн үйлчилгээнд Эрүүл мэндийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагаас баталсан бүртгэл, хяналтын хуудсыг хөтлөнө.
- 1.6 Эрүүл мэндийн байгууллага нь болзошгүй гамшиг, нийгмийн эрүүл мэндийн ноцтой байдлын үед түргэн тусламжийн шуурхай, бэлэн байдлыг хангаж ажиллана.

ХОЁР. ТҮРГЭН ТУСЛАМЖИЙН ҮЙЛЧИЛГЭЭНД БАРИМТЛАХ ЗАРЧИМ

- 2.1 Үйлчлүүлэгчийн эрх, аюулгүй байдлыг дээдэлнэ.
- 2.2 Хүнлэг энэрэнгүй байна.
- 2.3 Шашин шүтлэг, үндэс угсаа, арьсны өнгө, нийгмийн байдал, гарал, үүслээр ялгаварлан гадуурхах үзлээс ангид байна.
- 2.4 Тусламж, үйлчилгээний бэлэн, шуурхай, аюулгүй байдлын зарчмыг баримтална.
- 2.5 Эрүүл мэндийн ажилтны ёс зүйн хэм, хэмжээг чанд баримтална.

ГУРАВ. ТҮРГЭН ТУСЛАМЖИЙН ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ НИЙТЛЭГ ҮЙЛ АЖИЛЛАГАА

- 3.1 Эрүүл мэндийн байгууллага нь иргэд, эмч, эмнэлгийн мэргэжилтэнд эмнэлгийн анхан болон амилуулах суурь тусламжийн мэдлэг олгох, чадавхижуулах сургалт явуулах нийтлэг үүрэгтэй.
- 3.2 Эрүүл мэндийн байгууллага нь хүчин чадал, нөөц боломжид үндэслэн агаарын тээврийн зориулалтын талбайтай, агаарын тээврийн хэрэгслээр түргэн тусламж үзүүлэх асуудлыг холбогдох байгууллагатай хамтран шийдвэрлэн ажиллаж болно.
- 3.3 Байгууллагын түргэн тусламжийн үйл ажиллагааны журамд дараах нийтлэг зохицуулалтыг тусган хэрэгжүүлнэ. Үүнд:
  - 3.3.1 Түргэн тусламжийн үйлчилгээ нь 24 цагийн бэлэн байдлыг хангасан, түргэн тусламжийн дуудлага зохицуулагч (цаашид дуудлага зохицуулагч гэх), тусламж, үйлчилгээг газар дээр нь болон тээвэрлэлтийн явцад үзүүлэх мэргэшсэн дуудлагын баг (цаашид дуудлагын баг гэх)-тай байна.
  - 3.3.2 Дуудлага зохицуулагч нь дуудлага хүлээн авч, бүртгэж, мэдээлэх, багийг хуваарилах үүрэг бүхий эмч, эмнэлгийн мэргэжилтэн байна.
  - 3.3.3 Дуудлагын багийн үндсэн үйл ажиллагаа нь үйлчлүүлэгчид шаардлагатай тусламжийг газар дээр нь болон тээвэрлэлтийн явцад багийн зохион байгуулалтаар үзүүлэн яаралтай тусламжийн тасагт хүлээлгэн өгөх үйл ажиллагаа болно.
  - 3.3.4 Үйлчлүүлэгчийн амь нас, эрүүл мэндэд шууд аюул учрах эрсдэлтэй тохиолдолд холбогдох эмнэлгийн яаралтай тусламжийн тасагт тээвэрлэх явцад мэдэгдэн, бэлэн байдлыг хангуулж, гараас гарт хүлээлгэн өгнө.
  - 3.3.5 Дуудлагын баг нь түргэн тусламжийг газар дээр нь болон, тээвэрлэлтийн явцад үзүүлэхдээ эмнэлгийн яаралтай тусламжийн эмч, зөвлөх эмч, мэргэжилтнүүдээс зөвлөгөө авах нөхцөлийг бүрдүүлсэн байна.
  - 3.3.6 Дуудлагын баг нь түргэн тусламжийн үйлчилгээнд холбогдох баримт бичиг, зөвшөөрөгдсөн бүртгэл, хяналтын хуудсуудыг бүрэн хөтөлсөн байна.
  - 3.3.7 Эрүүл мэндийн байгууллага нь түргэн тусламж, үйлчилгээний чанар, аюулгүй байдлыг сайжруулах арга хэмжээг тогтмол авч ажиллана.
  - 3.3.8 Дуудлагын багийг халдварын эрсдэл, цаг агаарын халуун, хүйтэн нөхцөл, химийн хорт бодис, бусад хүндрэлтэй нөхцөл байдалд ажиллах хамгаалах хувцас, хэрэгслээр бүрэн хангасан байна.
  - 3.3.9 Түргэн тусламжийн үйлчилгээнд хувийн хэвшлийн эрүүл мэндийн байгууллага ижил бүтэц, үүрэг, хариуцлага хүлээж оролцоно.
  - 3.3.10 Бүртгэлтэй дуудлагаас бусад тохиолдолд эмчилгээ, үйлчилгээ үзүүлэх, дуудлага өгөх эрх бүхий албан тушаалтан, шийдвэр гаргах шатны байгууллагын гаргасан шийдвэрээс бусад тохиолдолд түргэн тусламжийн баг ажиллуулах, үзүүлсэн тусламж үйлчилгээтэй холбогдолгүй асуудлаар

мэдэлгээ, дүгнэлт гаргах, зөвшөөрөгдөөгүй амийн жор бичихийг түргэн тусламжийн үйлчилгээнд хориглоно.

ДӨРӨВ. ТҮРГЭН ТУСЛАМЖИЙН ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ АВТОМАШИН.

- 4.1 Түргэн тусламжийн үйлчилгээг "MNS 6717:2018" үндэсний стандартад заасан, туулах чадвар сайтай, өвчтөн тээвэрлэх тоноглол бүхий зориулалтын автомашинаар үзүүлнэ.
- 4.2 Эрүүл мэндийн байгууллага нь түргэн тусламжийн автомашины ашиглалт, засвар үйлчилгээний судалгааг жил бүр гаргаж, шаардлагатай шинэчлэлийг хийж ажиллана.
- 4.3 Эрүүл мэндийн байгууллагууд түргэн тусламжийн автомашины хэрэглээнд халдварын сөрхийлэлт, хяналтын журмыг баримтлан, хяналт тавьж ажиллана.
- 4.4 Түргэн тусламжийн үйлчилгээ үзүүлэгч байгууллага нь холбогдох журамд заасан жолооч, автомашины аюулгүй ажиллагааны хяналтын хүүдсэгийг хөтөж, тусламж, үйлчилгээний аюулгүй байдалыг хангаж ажиллана.
- 4.5 Үйлчилгээний баг нь түргэн тусламжийн үйлчилгээнд гарахын өмнө болон дараа жолооч, автомашины аюулгүй ажиллагааны хяналтын хүүдсэгийг хөтөж хэвшүүлсэн байна.

ТАВ. ТҮРГЭН ТУСЛАМЖИЙН ДҮҮДЛАГЫН ТӨРӨЛ.

- Дүүдлага зохицуулагч түргэн тусламжийн дүүдлагыг хүлээн авч, дараах байдалаар ангилан, холбогдох зохицуулалтыг хийнэ. Үндэ:
    - 5.1 **Үараатай дүүдлага.** Үйлчилгээний амь нас, эрүүл мэндэд аюул заналхийлсэн нөхцөл байдалтай, эмнэлгийн шинж тэмдэг илэрсэн өрүүлэмжтэй бол дүүдлага өрсөн байршилд 20 минутаас хэтрэхгүй хугацаанд тусламж, үйлчилгээг шуурхай үзүүлэх зохицуулалт хийнэ.
    - 5.2 **Хүлээгдэштэй дүүдлага.** Үйлчилгээний амь нас, эрүүл мэндэд шууд аюул занал үүрчлэхгүй шинж тэмдэггүй бол 20-60 минутад тусламж, үйлчилгээг үзүүлэх зохицуулалтыг хийнэ.
    - 5.3 **Дүүдлагын алсагдал бацлаас хамаарах дүүдлагын төрөл:**
      - 5.3.1 Ирүүлсэн дүүдлага түргэн тусламж үзүүлэх багаас 25 км дотор байршилд бол **оурчин дүүдлага,**
      - 5.3.2 Ирүүлсэн дүүдлага 25 км-аас дээш алслагдсан байршилд бол **хольчин дүүдлага**
- Дүүдлага түргэн тусламж үзүүлэх багаас 25 км дотор байршилд бол зохион байгуулалтын арга хэмжээг шуурхай авна.

ЗУРГАА. ДҮҮДЛАГЫН ТӨРӨЛД ХАМААРАХ ӨВЧНИЙ ХАМ ШИНЖ.

6.1 ЯАРАЛТАЙ ДУУДЛАГАД ХАМААРАХ ХАМ ШИНЖ

- 6.1.1 Ухаангүй байдал
- 6.1.2 Осол гэмтэл / бүх төрлийн осол гэмтлүүд/
- 6.1.3 Зүрх судасны дутмагшил
- 6.1.4 Амьсгалын тогтолцооны дутмагшил
- 6.1.5 Бүх төрлийн оворго
- 6.1.6 Төрөлт болон жирэмслэлттэй холбоотой амь насанд аюул тулгарсан үед
- 6.1.7 Бүх төрлийн цус алдалт
- 6.1.8 Хүүхдийн яаралтай дуудлага /таталт, бачууралт, ухаангүй, маш өндөр халуурсан, халууралт таталт хавсарсан, бөөлжсөн, унтаарсан, уух буюу хөхөх чадваргүй, хөхөрсөн/
- 6.1.9 Цээж хэвлийн хүчтэй өвдөлтүүд
- 6.1.10 Бөөр шээсний замын хурц дутмагшил
- 6.1.11 Гадна орчны нөлөөллүүд /живэх, аянга, амиа хорлох оролдлого, хөлдөлт/
- 6.1.12 Бүх төрлийн хордлого
- 6.1.13 Их хэмжээний түлэгдэл
- 6.1.14 Нийгэмд аюултай үйлдэл хийж болзошгүй сэтгэцийн эмгэг
- 6.1.15 Халдварт өвчнүүд

6.2 ХҮЛЭЭГДЭЛТЭЙ ДУУДЛАГАД ХАМААРАХ ХАМ ШИНЖ

- 6.2.1 Харшлын байдал
- 6.2.2 Хэвлий, нуруу, цээжээр өвдөх
- 6.2.3 Бөөрний архаг өвдөлт,
- 6.2.4 Бөөлжих,
- 6.2.5 Арьс салстаар тууралт гарах,
- 6.2.6 Халуурах (эм уугаад буурахгүй)
- 6.2.7 Шээс гэнэт хаагдах,
- 6.2.8 Ходоод гэдэсний хямрал
- 6.2.9 Насанд хүрэгч зан аашийн хэвийн бус үйлдэл гаргах
- 6.2.10 Хүүхдийн ааш зан гэнэт өөрчлөгдөх

ДОЛОО. ОРОН НУТГИЙН ЭРҮҮЛ МЭНДИЙН БАЙГУУЛЛАГЫН ТҮРГЭН ТУСЛАМЖИЙН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЗОХИЦУУЛАЛТ.

7.1 Аймгийн эрүүл мэндийн газар:

- 7.1.1 Хүн амын өвчний эрсдэлт байдалд нарийвчилсан судалгаа хийж, хяналтыг сайжруулснаар түргэн тусламжийн дуудлагын тоог бууруулах, чанартай тусламж, үйлчилгээг хүргэх асуудалд үйл ажиллагааг чиглүүлнэ.
- 7.1.2 Хүн амын суурьшлын бүс, отор нүүдлийн зам, алслагдсан цэгүүдэд хүрэх зай, бүсчлэл, замыг тэмдэглэсэн, хүрч очиход хүндрэл гарч, зам хаагддаг хэсгүүдийг

тодорхой харуулсан газар нутгийн байршлын зураглалтай, зураглалын дагуу иргэдэд хүрч очих бэлэн байдлын төлөвлөгөөтэй байна.

- 7.1.3 Түргэн тусламжийн үйлчилгээ үзүүлэх хүний нөөц, нэн шаардлагатай амин чухал эм, эмнэлгийн хэрэгсэл, тоног төхөөрөмж, холбоо мэдээллийн хэрэгсэл, стандартын шаардлага хангасан зориулалтын тоноглогдсон автомашинаар хангах бодлогын арга хэмжээг тасралтгүй хэрэгжүүлж, хяналт тавьж ажиллана.
- 7.1.4 Эрсдэлт бүлгийн хүн ам, хүүхдийн осол, гэмтэл, өвчлөл, ялангуяа бага насны хүүхдийг эрсдлээс урьдчилан сэргийлэх талаар малчин өрх, эцэг эх, асран хамгаалагчдад зориулсан мэдээлэл, сургалт, сурталчилгааг хүргэж ажиллана.
- 7.1.5 Явуулын хөдөлгөөнт хүн ам ихтэй, зам дагуух сум, сум тосгоны иргэдэд үзүүлэх түргэн тусламжийн чадавхыг сайжруулахад онцгой анхаарч, хүн амын тоо, бүтэц, байршилд үндэслэн тухайн орон нутгийн хэмжээнд түргэн тусламжийн дуудлагын төв, түргэн тусамжийн явуулын салбар, салбартай байх асуудлыг эрхлэх асуудлын хүрээнд шийдвэрлэж ажиллана.
- 7.1.6 Эмнэлгийн яаралтай болон түргэн тусламжийн үйлчилгээг иргэд, байгууллага, хувь хүний дуудлага, мэдээллээр харьяалал харгалзахгүй үзүүлэх бодлогын зохицуулалтыг хийж, хяналт тавьж ажиллана.

7.2 Нэгдсэн эмнэлэг:

- 7.2.1 Яаралтай тусламжийн тасаг нь түргэн тусламжийн дуудлага зохицуулагч, дуудлагын багтай байна.
- 7.2.2 Түргэн тусламжийн үйлчилгээг яаралтай тусламжаар мэргэшсэн эмнэлгийн мэргэжилтэн тухайн чиглэлийн сургалтад хамрагдсан эрүүл мэндийн бусад ажилтнаас бүрдсэн дуудлагын баг газар дээр нь болон тээвэрлэлтийн явцад үзүүлэх бэлэн байдлыг хангаж, зохицуулж ажиллана.
- 7.2.3 Яаралтай тусламжийн тасаг нь дуудлагын багт зөвлөн туслах үүрэг гүйцэтгэх зохион байгуулалтыг журамдаа нарийвчлан тусгаж, амь тэнссэн үеийн дуудлагад тосч үйлчлэх бэлэн байдлыг хангаж ажиллана.
- 7.2.4 Дуудлагын баг нь аймаг, орон нутгийн нутаг дэвсгэр дээрх ойрын болон алсын дуудлагын тусламж, үйлчилгээг чанартай, шуурхай гүйцэтгэнэ.
- 7.2.5 Дуудлагын баг нь мэргэшсэн эмнэлгийн мэргэжилтэн, жолооч, стандартад заасан шаардлага хангасан дуудлага хүлээн авах утас, түргэн тусламжийн автомашин, зайлшгүй шаардлагатай эм, эмнэлгийн хэрэгсэл, техник тоног төхөөрөмж, байршил тогтоогч, бусад холбооны хэрэгслээр бүрэн хангагдсан байна.
- 7.2.6 Эмчилгээ эрхэлсэн орлогч дарга нь баг, сумдаас ирсэн дуудлагын төрлөөс хамаарч төв эмнэлэг, төрөлжсөн, тусгай мэргэшлийн эмнэлгээс зөвлөх эмч дуудах, хүргэх асуудлаар шийдвэр гаргаж ажиллана.

7.3 Сум, тосгоны эрүүл мэндийн төв.

- 7.3.1 Харьяалах болон түүний ойролцоо нутаг дэвсгэрт тохиолдсон гэнэтийн цочмог өвчин эмгэг, осол, гэмтэл, хордлого, жирэмсэн, төрөх, амь тэнссэн үеийн түргэн тусламжийн үйлчилгээг иргэд, байгууллага, хувь хүний дуудлага, мэдээллээр харьяалал харгалзахгүй шуурхай үзүүлнэ.

- 7.3.2 Түргэн тусламжийн дуудлага, мэдээллийг цаг алдалгүй хүлээн авч, анхан болон амилуулах суурь тусламжийг газар дээр нь болон тээвэрлэх явцад үзүүлж, эмнэлгийн яаралтай тусламж, үйлчилгээнд шуурхай хамруулах үүрэг хүлээнэ.
- 7.3.3 Түргэн тусламжийн ойрын болон алсын дуудлагын үйлчилгээг үзүүлэх байгууллагын журмыг энэхүү үлгэрчилсэн журам, стандарт болон холбогдох бусад хууль эрх зүйд нийцүүлэн баталж, хэрэгжүүлж ажиллана.
- 7.3.4 Багийн бага эмчийн үйл ажиллагааг мэргэжил, арга зүй, удирдлага, зохион байгуулалтын хувьд чиглүүлж, дэмжлэг үзүүлж ажиллана.

НАЙМ. НИЙСЛЭЛИЙН ЭРҮҮЛ МЭНДИЙН БАЙГУУЛЛАГЫН ТҮРГЭН ТУСЛАМЖИЙН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЗОХИЦУУЛАЛТ.

8.1 Нийслэлийн эрүүл мэндийн газар:

- 8.1.1 Хүн амын өвчний эрсдэлт байдалд нарийвчилсан судалгаа хийж, хяналтыг сайжруулснаар түргэн тусламжийн дуудлагын тоог бууруулах, чанартай тусламж, үйлчилгээг хүргэх, түргэн тусламжийн үйлчилгээний хүлээгдэл, чирэгдлийг бууруулах асуудалд үйл ажиллагааг чиглүүлнэ.
- 8.1.2 Түргэн тусламжийн үйлчилгээний байдалд дүгнэлт хийж, тулгамдсан асуудлыг тодорхойлж, шийдвэрлэх, дуудлагын хүлээх хугацааг тасралтгүй бууруулах арга хэмжээний зохицуулалтыг хийж, төлөвлөж, хяналт тавьж ажиллана.
- 8.1.3 Түргэн тусламжийн машинаар хүргэгдэн ирж байгаа үйлчлүүлэгчийг дүүргийн болон төрөлжсөн, лавлагаа шатны байгууллагуудад тээвэрлэн хүргэх болон хүлээн авахтай холбогдох харилцааг зохицуулсан журмыг харилцагч байгууллагуудтай хамтран баталж, хэрэгжилтэнд хяналт тавьж ажиллана.
- 8.1.4 Түргэн тусламжийн үйлчилгээ үзүүлэх хүний нөөц, нэн шаардлагатай амин чухал эм, эмнэлгийн хэрэгсэл, тоног төхөөрөмж, холбоо мэдээллийн хэрэгсэл, стандартын шаардлага хангасан зориулалтын тоноглогдсон автомашинаар хангах бодлогын арга хэмжээг тасралтгүй хэрэгжүүлж, хяналт тавьж ажиллана.
- 8.1.5 Нийслэлийн хн амд үзүүлэх түргэн тусламж, үйлчилгээний чадавхийг сайжруулахад онцгой анхаарч, хүн амын тоо, бүтэц, байршилд үндэслэн нийслэлийн хэмжээнд түргэн тусламжийн салбар төв, дуудлагын төв ажиллуулах асуудлыг эрхлэх асуудлын хүрээнд шийдвэрлэж ажиллана.
- 8.1.6 Монгол улсын үндэсний стандарт "MNS 6717:2018" болон энэхүү нийтлэг журам, бусад хууль эрх зүйд нийцүүлэн "Нийслэлийн түргэн тусламжийн төв", дүүргийн нэгдсэн эмнэлгийн түргэн тусламжийн үйл ажиллагааны журмыг баталж, хэрэгжилтэд хяналт тавьж ажиллана.

8.2 Нийслэлийн түргэн тусламжийн төв:

- 8.2.1 Нийслэлийн хүн амд түргэн тусламжийн үйлчилгээг чанартай, аюулгүй, шуурхай үзүүлэх, мэргэжил, арга зүйгээр хангах, хүртээмжийг нэмэгдүүлж, нөөцийг хангах, бүртгэл, хяналтыг хийж нэгдсэн тайлан, мэдээг гаргаж, үнэлгээ, дүгнэлт өгч ажиллана.
- 8.2.2 Түргэн тусламжийн үйлчилгээг байгууллага, хувь хүний дуудлага, мэдээллээр харьяалал харгалзахгүй үзүүлэх зохицуулалтыг хийж, мэдээ, тайлан гаргаж, хяналт тавьж ажиллана.
- 8.2.3 Нийслэлийн түргэн тусламжийн төвийн (цаашид төв гэх) дүрэм, дотоод зохион байгуулалтын журмыг энэхүү журам болон бусад холбогдох эрх зүйд нийцүүлэн батлуулж, хэрэгжүүлж ажиллана.
- 8.2.4 Энэхүү дүрэмдээ нийслэлийн хүн амд хүргэх түргэн тусламжийн үйлчилгээний шуурхай байдлыг хангах, хүлээгдлийг бууруулах, дуудлагын багийг зөв хуваарилах, түргэн тусламжийн бэлэн байдлыг хангуулах, үйлчлүүлэгчийг эмнэлэгт хүргэх, шилжүүлэх, хянах асуудлыг нарийвчлан тусгасан байна.
- 8.2.5 Түргэн тусламжийн автомашин, түүнд тавигдах шаардлага, зогсоол, граж, засвар үйлчилгээ, хаягжилтыг стандартын дагуу, нарийвчлан журамд тусгаж, зохион байгуулсан байна.
- 8.2.6 Мэдээлэл шуурхай удирдлагын төв иргэдийн мэдээллийг програмын дагуу хүлээн авч /EIN/-ээр дамжуулан шаардлагатай тохиолдолд эмч очтол авч байх арга хэмжээний талаар зөвлөгөө өгч болно.
- 8.2.7 Төвийн дуудлага зохицуулагч нь түргэн тусламжийн дуудлагыг төрлөөр нь ангилж, үйлчлүүлэгчийн байршилд ойролцоо байгаа дуудлагын багт дамжуулан байршил тогтоогчоор хяналт тавина.
- 8.2.8 Түргэн тусламжийн дуудлагын хуудсыг бүрэн гүйцэд, гаргацтай бөглөж, яаралтай тусламжийн тасаг, нэгжийн холбогдох хэсэгт үйлчлүүлэгчийг хүлээлгэн өгнө.
- 8.2.9 Түргэн тусламжаар хүргэгдэн ирж байгаа үйлчлүүлэгчийг дүүргийн болон төрөлжсөн, лавлагаа шатны байгууллагуудад тээвэрлэн хүргэх болон хүлээн авахтай холбогдох харилцааг зохицуулсан журмыг баримталж ажиллана.
- 8.2.10 Төв нь нийслэлийн түргэн тусламжийн үйлчилгээний байдалд дүн шинжилгээ хийх, чанарыг хянах, судалгаа хийж, дүгнэлт гаргаж, мэдээлэх, тулгамдсан асуудлыг тодорхойлж, шийдвэр гаргуулах үүргийг хэрэгжүүлнэ.
- 8.2.11 Төв нь үйлчлүүлэгчид газар дээр нь болон тээвэрлэлтийн явцад эмнэлгийн яаралтай тусламжийг үзүүлэх талаар эрүүл мэндийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагаас баталсан эмнэлзүйн удирдамж, зааврыг мөрдүүлэх, тогтмол шинэчлэх асуудалд оролцож ажиллана.
- 8.2.12 Төв нь эмнэлгийн мэргэжилтэн, мэргэшсэн жолооч, түргэн тусламжийн автомашин, зайлшгүй шаардлагатай эм, эмнэлгийн хэрэгсэл, техник тоног төхөөрөмж, байршил тогтоогч, холбооны хэрэгслээр бүрэн хангагдсан байна.

8.2.13 Алслагдсан дүүргийн хүн амд нисдэг тэргээр түргэн тусламжийн үйлчилгээг хүргэх асуудлыг эрхлэх асуудлын хүрээнд шийдвэрлүүлэн, хэрэгжүүлж ажиллаж болно.

ЕС. ТӨРӨЛЖСӨН МЭРГЭШЛИЙН ЭМНЭЛЭГ, ТУСГАЙ ЭМНЭЛГИЙН ТҮРГЭН ТУСЛАМЖИЙН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЗОХИЦУУЛАЛТ

- 9.1** Төрөлжсөн мэргэшлийн эмнэлэг, тусгай эмнэлэг нь (цаашид байгууллага гэх) түргэн тусламжийн чиг үүрэгтэй холбогдох асуудлыг аймаг, нийслэлийн эрүүл мэндийн газрын үйл ажиллагаатай уялдуулан байгууллагын үйл ажиллагааны чиглэл, онцлогт нийцүүлэн энэхүү журам болон холбогдох хууль эрх зүйд нийцүүлэн журамд тусган баталж, мөрдүүлнэ.
- 9.2** Байгууллага нь түргэн тусламжаар ирж байгаа үйлчлүүлэгчийг цаг алдалгүй тосч үйлчлэх яаралтай тусламжийн бэлэн байдлыг хангасан байна.
- 9.3** Яаралтай, түргэн тусламжийн дуудлага хүлээн авах утсан болон, цахим бүртгэл, хяналт, харилцааг зохицуулах, эрэмбэлэх дуудлага хүлээн авагчтай, дуудлага хүлээн авах тусгай дугаар бүхий холбооны хэрэгсэлтэй байна.
- 9.4** Түргэн тусламжийн дуудлагын багаас болон хүргэгдэн, эсвэл биеэр ирж буй үйлчлүүлэгчийг тосч, авч эмнэлгийн яаралтай тусламж, эрчимт эмчилгээг харьяалал харгалзалгүй шуурхай үзүүлэх зохицуулалттай байна.
- 9.5** Болзошгүй гамшгийн үед эрүүл мэндийн мэргэшсэн, яаралтай, амилуулах тусламж үзүүлэх багуудыг сургаж, бэлтгэн, шаардлагатай үед дуудагдан ажиллах нөөцийн бэлэн байдлыг хангаж ажиллана.

АРАВ. ЭРҮҮЛ МЭНДИЙН ХӨГЖЛИЙН ТӨВИЙН ТҮРГЭН ТУСЛАМЖИЙН ҮЙЛЧИЛГЭЭНД ХҮЛЭЭХ ҮҮРЭГ, ҮЙЛ АЖИЛЛАГАА.

- 10.1** Улсын хэмжээнд эмнэлгийн яаралтай болон эрчимт, түргэн тусламж, алсын түргэн тусламж, телемедициний тусламж, үйлчилгээний байдалд дүн шинжилгээ хийж, бодлого хэрэгжүүлэх, чанар, аюулгүй байдлыг хангах, судалгаа хийж, дүгнэлт гаргах, мэдээлэх, шийдвэр гаргуулах чиг үүргийг хэрэгжүүлнэ.
- 10.2** Эмнэлгийн яаралтай болон эрчимт, түргэн тусламж, үйлчилгээний мэргэжилтний төгсөлтийн өмнөх ба дараах сургалтын бодлого, хөгжлийн бодлого, төлөвлөлтийг хийж, хэрэгжилтийг хангаж ажиллана.
- 10.3** Аймаг, нийслэлийн хэмжээний эрүүл мэндийн байгууллагуудын үзүүлж буй түргэн тусламж, алсын дуудлага, яаралтай тусламж, үйлчилгээний мэргэжлийн удирдлага, арга зүй, тоо, чанар, шуурхай, байдал, хүртээмж, нөөцийн бодлого, бүртгэл, хяналт, нэгдсэн тайлан мэдээг гаргуулан авч, бодлогын дүн шинжилгээ хийж, үр дүнг тооцож ажиллана.
- 10.4** Иргэдийн эрүүл мэндийн боловсролыг дээшлүүлэх, ялангуяа улирлын чанартай өвчлөл, осол гэмтлээс урьдчилан сэргийлэх талаар эцэг эхчүүд, асран хамгаалагчдад зориулсан мэдээлэл, сургалт, сурталчилгааг эрүүл мэндийн

байгууллагуудтай хамтран тогтмол хийх хуваарь гарган, үйл ажиллагааны тасралтгүй байдлыг хангуулж, мэргэжил арга зүйгээр хангаж ажиллана.

10.5 Алсын түргэн тусламжийн үйлчилгээг агаарын болон зориулалтын тоноглогдсон тээврийн хэрэгслээр үзүүлэхтэй холбогдох харилцааг хууль, эрх зүйд нийцүүлэн баталгаажуулж, мөрдүүлнэ.

10.6 Энэхүү журамд мэргэжлийн багийг холбогдох эрүүл мэндийн байгууллагуудаас гаргуулах, аюулгүй байдлыг нь хангах, ажлын хөлс, нэмэлт урамшууллыг тооцох аргачлал, үзүүлсэн тусламж, үйлчилгээний чанар, үйлчлүүлэгчтэй эргэх холбоо тогтоосон байдалд үнэлгээ өгөх асуудлыг тусгана.

Эрүүл мэндийн сайдын 2019 оны
 06 дугаар сарын 11-ний өдрийн дугаар
 тушаалын хоёрдугаар хэсгээр

**ТҮРЭН ТУСЛАМЖИЙН ҮЙЛЧИЛГЭЭНД ХЭРЭГЛЭГДЭХ ЭМ, БАГАЖ,
 ХЭРЭГСЭЛ, ТОНОГ ТӨХӨӨРӨМЖИЙН ЖАГСЛАЛТ**

1. Эм, эмнэлгийн хэрэгсэл

№	Эмийн олон улсын буюу ерөнхий нэршил	Тун хэмжээ	Хэмжих нэгж/хэлбэр	Тоо хэмжээ
1	Морфин гидрохлорид	10мг/мл-1мл	ам тарилгын уусмал	2
2	Лизинам	10мг-2мл	ам	2
3	Хлорпромазин	2.5%-2мл	ам	1
5	Сальбутамол		фл	1
6	Атропин сульфат	0.1%-1мл	ам	2
7	Прозерин/неостигмин	0.5 мг/мл	ам	1
8	Метамизол натри	50%-2мл	ам	4
9	Аминокапроны хүчил	40%-10мл	ам	1
10	Аминофиллин	2.4мг/ам-10мл	ам	2
11	Эпинефрин	0.1%-1мл	ам	9
12	Левоментол	0.06гр	шах	10
13	Этамзилат	250 мг/2 мл	ам	2
14	Лектран	40%-10мл	ам	2
15	Амприлан HD Рамприл-1-иптолизид	125мг+2.5мг	шахмал	10
16	Дифенгидрамин /димепрон/	1%-1мл	ам	4
17	Никетамид	25%-1мл	ам	2
18	Кальцийн хлорид	10%-10мл	ам	2
19	Лозартан+иптолизид	100/25	ш	10
20	Лидокаин	2%-2мл	ам	2
21	Магнийн сульфат	25%-10мл	ам	6
22	Натрийн хлорид	0.9%-2мл	ам	10
23	Натрийн хлорид	0.9%-500мл	фл	1
24	Глицерил тринитрат	5мг	шах	10
25	Протаверин	2%-2мл	ам	2
26	Новокаин	0.25%-2мл	ам	4
27	Окситоцин	5МЕ/мл	ам	2
28	Преднизолон	30мг-1мл	ам	2
29	Фуросемид	1%-2мл	ам	2
30	Дексаметазон	4мг-1мл	ам	2
31	Аскорбинь хүчил	5%-2мл	ам	6
32	Цефазолин	1гр	фл	2
33	Терамол	100мг-2мл	ам	2
34	Атенолол	5мг	шах	10
35	Диклофенак натри	50мг-3мл	ам	2
36	Ацетилсалицилийн хүчил	500мг	шах	10
37	Лизиноприл	10мг	шах	10
38	Амлодин	10мг	шах	10

39	Ацетаминофен 125	125 мг	лаа	5
40	Ацетаминофен 250	250 мг	лаа	5
41	Эналарил	12,5 мг	ам	2
42	Цетирizin	10 мг	шах	10
43	Рингрийн уусмал	400мл	фл	1
44	Генарин	5000ед-1мл	фл	1
45	Декстран	10%		3
46	Хлорфенамин	4 мг	шах	10
47	Уулгаж салгах олон найрлагат	27,9 гр	ш	2
48	Өвдөлт намдагч цацлага		фл	1
49	Синтомицины амурьс		фл	1
50	Тамедин /бастай/	5%-50мл	фл	1
51	Санитол	70%-30 мл	фл	1
52	Эмзлийн вазелин	20 гр	тоб	1
53	Илэвхижүүлсэн нүүрс		шах	1
54	Нароксон	0,4мг/1мл	ам	10
55	Лозартан	50 мг	шах	10
56	Валсартан	80 мг	шах	10
Боолтын материал				
1	Уян бинт	15*2м	ш	5
2	Бинт	7*14	ш	2
3	Наалт	2*3м	ш	1
4	Хөвөн		ш	1
5	Самбай, сальфетка		ш	10
Нэг удаагийн эмнэлгийн хэрэгсэл				
1	Цээсний катетер	№14-16	ш	2
2	Үзлэгийн бээлий		хос	5
3	Хүйн хавчаар		ш	3
4	Мэс заслын утас	№1-3	ш	1
5	Тархур 3 гр		ш	3
6	Тархур 5 гр		ш	3
7	Тархур 10 гр		ш	3
8	Тархур 20 гр		ш	2
9	Тархур 1мл			1
10	Уян зүү 18G		ш	1
11	Амны хаалт		ш	2
12	Вакум генер		ком	2
13	Дуслын систем		ш	1
14	Кирасний тест		ш	3
15	Урометр /10үзүүлэлтэй/		ш	3
16	Сална соргулагчийн хошуу		ш	2
17	Хүчилтөрөгчийн маск /том хүн/		ш	1
18	Хүчилтөрөгчийн маск /хүүхэд/		ш	1
19	Хамрын гүүрс /том хүн/		ш	1
20	Хамрын гүүрс /хүүхэд/		ш	1
21	Нэг удаагийн хэл дарагч		ш	10
22	Маск № 95		ш	5
23	Эх барихын иж бүрдэл /нэг удаагийн/		ком	1

24	Хос замт амьсгалын гуурс	Ш	ком	1
25	Даавуу/ нярай, дунд, өсвөр /			
26	Ам арчигч			

2. Багаж, хэрэгсэл

№	Эмнэлгийн хэрэгсэл	Хэмжих нэгж	Тоо ширхэг /энд зааснаас дээш тоотой /
1	Даралтын аппарат	ш	
2	Чагнуур	ш	1
3	Халууны шил	ш	1
4	Мэс заслын хайч	ш	1
5	Пинцет	ш	1
6	Мэс заслын хутга /нэг удаагийн/	ш	1
7	Хэл дарагч /хүүхэд, том хүн/	ш	1
8	Зүү баригч	ш	1
9	Кохерынхавчуур	ш	2
10	Хэл баригч	ш	1
11	Чангалуур	ш	1
12	Гар чийдэн	ш	1
13	Цахилгаан үүсгүүр	ш	4
Эмнэлгийн тоног төхөөрөмж			
1	Хүзүүний чиг	ш	1
2	Толгойн чиг	ш	1
3	Мөчдийн чиг	ш	1
4	Нурууны чиг	ш	1
5	Дамнуурга	ш	1
6	ЗЦБ-ын аппарат	ш	1
7	Пульсоксиметр	ш	1
8	Зөөврийн отсос	ш	1
9	Амьсгалын аппарат/зөөврийн/	ш	1
10	Дефибрилятор/зөөврийн/AED	ш	1
11	Хяналтын монитор	ш	1
12	Хүчилтөрөгчийн баллон 10	литр	1
13	АМБУ/нярай, хүүхэд, том хүн/	ш	1
14	Глюкометр	ш	1
15	Ларингоскоп	ш	1
16	Отоскоп	ш	1
17	Хүүхдийн амнаас салиа соруулах бургуй	ш	1
18	Аюулгүй хайрцаг	ш	1
19	Автомашины хог хаягдлын сав	ш	1
20	Ясанд хатгах зүү хүүхэд том хүнээр	ш	1
Бусад			
1	Дулаан алдуулахгүй бүтээлэг	ш	1
2	Нярайн өлгий	ком	1
3	Хөтөвч	ш	1
4	Ам арчих даавуу	ш	2

5	Дулаан хөнжил	ш	1
6	Аюулгүй хайрцаг	ш	1
7	Ларингоскопийнхошуу	ш	1
8	Ходоодны зонд олон хэмжээст	ш	1
9	Интубацийн гуурс, соруулах гуурс	ш	1
10	3 янзын даавуу	ш	1

Тайлбар:

1. Дээрх бүх аппаратууд автомашины цахилгаан болон 220 вольтоор ажиллах боломжтой байна.
2. Түргэн тусламжийн автомашинд тавигдах шаардлага, түүнд байх тоног төхөөрөмжид MNS6717:2018-ыг баримтална.

Эрүүл мэндийн сайдын 2019 оны
06 сарын 21-ны өдрийн А/294 дугаар
тушаалын гуравдугаар хавсралт

БОЛЗОШГҮЙ ГАМШИГ, НИЙГМИЙН ЭРҮҮЛ МЭНДИЙН НОЦТОЙ БАЙДАЛ, ОЛНЫГ ХАМАРСАН ОСОЛ ГЭМТЛИЙН ҮЕИЙН ЭРЭМБЭЛЛИЙН ЗААВАР

НЭГ. ЗОРИЛГО.

Болзошгүй гамшиг, нийгмийн эрүүл мэндийн ноцтой байдал, олныг хамарсан осол гэмтлийн үед нэрвэгдэгсдэд газар дээр нь эмнэлгийн баг шуурхай арга хэмжээг нэн түрүүнд авахдаа амин үзүүлэлт, эмнэл зүйн шинж тэмдгийг үндэслэж эмнэлгийн түргэн тусламж үзүүлэх цаг хугацаа, цар хүрээний хувьд эрэмбэллийг тэргүүн эгнээнд хийснээр нас баралт хүндрэлээс сэргийлнэ.

ХОЁР. ЗОРИЛТ.

1. Эрэмбэлэл нь үйлчлүүлэгчийн өвчнийг оношлох бус биеийн байдлыг үнэлэхэд чиглэгдэнэ.
2. Эрэмбэлэл нь үйлчлүүлэгч олноор нэрвэгдсэн осол, гэмтэл, хордлого, бэртлийн үед цаг хугацаа болон нөөцийг хэмнэх зорилгоор хийгдэнэ.
3. Хурдан шуурхай эрэмбэлэх нь үйлчлүүлэгчийг эрт үеийн нас баралтаас сэргийлнэ.

ГУРАВ. ЭРЭМБЭЛЭХ ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНД БАРИМТЛАХ ЗАРЧИМ.

- 3.1 Цаг агаар, орчны эрсдэлт нөхцөл байдлыг үл харгалзан нэрвэгдэгсдийг эхлээд эрэмбэл,
- 3.2 Дараа нь яаралтай болон амилуулах тусламж үзүүл,
- 3.3 Тэгээд зөөвөрлөх буюу голомтоос гаргах,
- 3.4 Гэмтэж бэртсэн хүнийг эсрэг урсгалд бус, хөдөлгөөний чиглэл дагуу явуулах,
- 3.5 1 осолдогчийг 1 минутын дотор үнэлж, эрэмбэлэх,
- 3.6 Эрэмбэллийн хуудсанд зөвхөн зөвлөх (✓) байдлаар тэмдэглэлийг хийж, үйлчлүүлэгчийн биед бэхлэх буюу тухайн эрэмбэд холбогдох өнгийн картыг үйлчлүүлэгчийн биеийн нүдэнд ил үзэгдэх хэсэгт, эсвэл шархгүй бол баруун гарын шуунд зүүж тэмдэглэнэ.

ДӨРӨВ. ЭРЭМБЭЛЭЛ.

4.1 Улаан карт буюу нэгдүгээр зэрэглэлд хамаарах шинж тэмдгүүд:

- Эгзэгтэй байгаа боловч эрүүл мэндийн тусламж, үйлчилгээнд сэргэх
- Их хэмжээний цус алдалт
- Пневмоторакс, хемоторакс
- Гавал тархины гэмтэл

4.2 Шар карт буюу хоёрдугаар зэрэглэлд хамаарах шинж тэмдгүүд:

- Шарх ихтэй боловч түр азнаснаар амь насанд нь эрсдэл учрахгүй

- Биеийн байдал ноцтой өөрчлөгдөхгүй
  - Дунд чөмөг, бугалгынхугарал гэх мэт

4.3 Ногоон карт гуравдугаар зэрэглэлд хамаарах шинж тэмдгүүд:

- Бага зэрэг шархтай, яаралтай бус
- Шархтай ч өөрөө явж байгаа
- Шалбархай, битүү бэртэл, үе булгарсан
- Шарх

4.4 Хар карт буюу дөрөвдүгээр зэрэглэлд хамаарах шинж тэмдгүүд

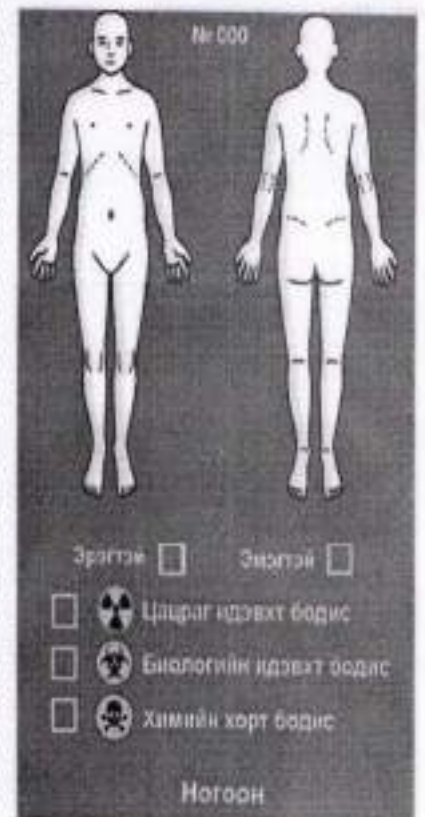
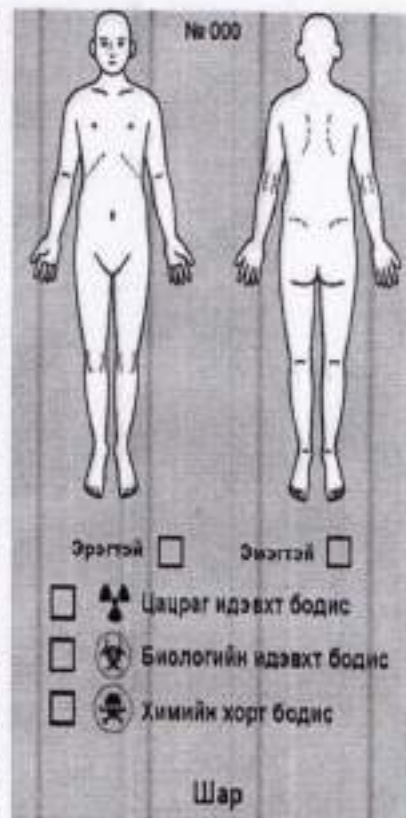
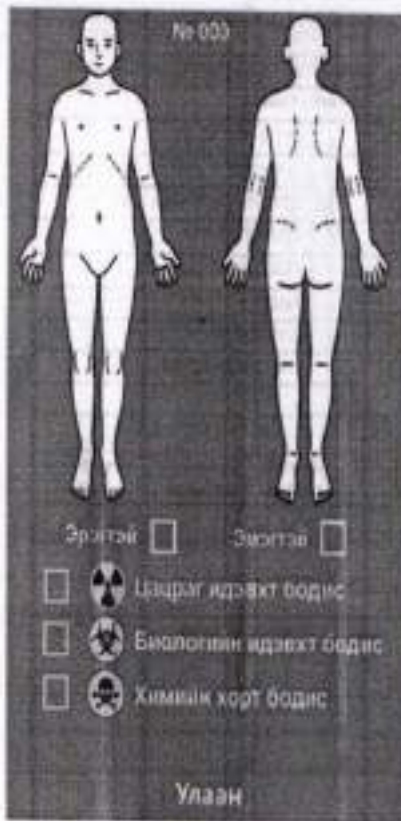
- Эмчилгээ хийсэн ч амьд гарах найдвар муутай.
- Толгойдоо маш их гэмтэлтэй
- 3 дугаар зэрэглэлийн 95%-ийн түлэгдэлтэй,
- Нас барсан

4.5 Улбар шар карт буюу тавдугаар зэрэглэлд хамаарах шинжүүд

- Олон хүнийг хамарсан халдварт өвчин
- Өвчлөгсдийг яаралтай тусгаарлан, халдвар хамгааллын дэглэмийг баримтлан эмчилгээг холбогдох байгууллагад мэдэгдэн шуурхай зохион байгуулах.

ТАВ. ЭРЭМБЭЛЭХ ХУУДАС.

ЗУРАГ 1

**1 ДҮГЭЭР ЗЭРГИЙН НЭН
ЯАРАЛТАЙ:**

- Эгзэгтэй байгаа боловч эрүүл мэндийн тусламж үйлчилгээнд сэргэх

ШИНЖ ТЭМДЭГ:

- Их хэмжээний цус алдалт
- Пневмоторакс
- Гавал тархины гэмтэл
- Бусад цээжний гэмтлүүд

**2 ДУГААР ЗЭРГИЙН
ЯАРАЛТАЙ:**

- Шарх ихтэй боловч түр азнаснаар амь насанд нь эрсдэл учрахгүй

ШИНЖ ТЭМДЭГ:

- Биеийн байдал ноцтой өөрчлөгдөхгүй
- Дунд чөмөг, бугалганы хугаралын үед

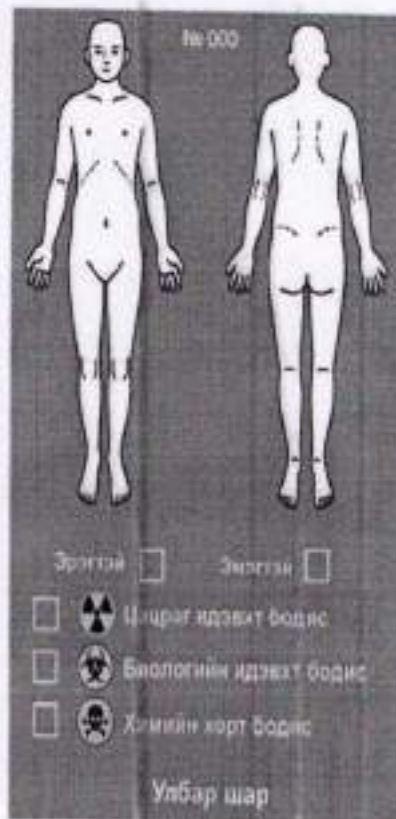
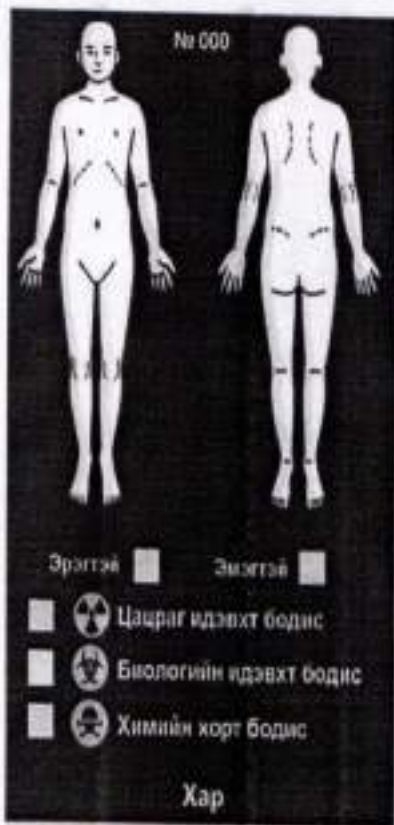
**3 ДУГААР ЗЭРГИЙН
ЯАРАЛТАЙ:**

- Бага зэрэг шархтай, яаралтай бус

ШИНЖ ТЭМДЭГ:

- Шархтай ч өөрөө явж байгаа
- Шалбархай, битүү бэртэл, үе булгарсан
- Өнгөц шарх

ЗУРАГ 2.

Тийш	Үгүй	Анхдагч халдваргүйтэл
Тийш	Үгүй	Хоёрдогч халдваргүйтэл
Гэмтлийн төрөл:		
Билүү гэмтэл		
Түлэгдэл		
Хувиуний нугалын гэмтэл		
Зүрхний гэмтэл		
Удам дарагдалт		
Хугарал		
Шалбаралт		
Нэгтэрсэн гэмтэл		

Амин үзүүлэлтүүд			
Цаг	Цусны даралт	Сүдэсний гүцшлт	Амьсгалын тоо
Цаг	Эмийн эмчилгээ		Тун

4 ДҮГЭЭР ЗЭРГИЙН ЯАРАЛТАЙ:
 Найдваргүй өвчтөн
 Эмчилгээ хийсэн ч амьд гарах
 найдвар муутай.
 Толгойдоо маш их гэмтэлтэй
 3 дугаар зэрэглэлийн 95%-ийн
 түлэгдэлтэй

ОЛОН ХҮНИЙГ ХАМАРСАН ХАЛДВАРТ ӨВЧИН:
 - Өвчлөгсдийг яаралтай тусгаарлан, халдвар хамгааллын дэглэмийг нарийн чанд баримтлан эмчилнэ.
 - Зооноз, АЦХаХ

Тэмдэглэл:
